

שהוברר הדבר למפרע שמשעה ראשונה היה עומד לכך.⁽²⁾

במשנתנו שנינו: אשה שהלכה רגל ראשון לעשות בבית אביה, ושחט עליה גם אביה וגם בעלה — תאכל במקום שהיא רוצה.

ודייקנן: **שמעת מינה**, יש להוכיח ממשנתנו, **שיש ברירה**. שהרי בשעת השחיטה לא היה ידוע אם האשה רוצה להמנות על של אביה או על של בעלה, ומכל מקום שנינו שתאכל במקום שהיא רוצה. ובעל כרחך שיש ברירה, ואנו אומרים הוברר הדבר למפרע שדם הפסח [של אביה או של בעלה] נזרק בשבילה!

ודחינן: לעולם אפשר להעמיד משנתנו כמאן דאמר אין ברירה.

ומאי "תאכל במקום שהיא רוצה" — במקום שהיא רוצה **בשעת שחיטה**, ששאלנו את פיה בשעת שחיטה, ואמרה בזה אני רוצה.⁽³⁾

ועתה שואלת הגמרא שמצינו סתירה בין דברי המשנה, שאם הלכה רגל ראשון לעשות בבית אביה, ושחט עליה אביה ושחט עליה בעלה תאכל במקום שהיא רוצה, לבין הברייתא.

ורמינהו סתירה בין המשנה לברייתא:

שהרי שנינו בברייתא: **אשה — רגל הראשון אוכלת משל אביה**.

מכאן ואילך — רוצה, אוכלת משל אביה. רוצה, משל בעלה.

ומבואר בברייתא שברגל הראשון מסתמא דעתה לאכול משל אביה. ואילו במשנה שנינו שתאכל במקום שהיא רוצה!

ומתריצין: **לא קשיא**:

כאן בברייתא, מדובר **ברדופה לילך** — באשה שרגילה ללכת לאכול בבית אביה כל ימות השנה. הלכך, כשהלכה ברגל הראשון לבית אביה, מסתמא דעתה לאכול אצלו. אך אם לא היה זה רגל ראשון, אנו מסופקים מה דעתה, ותאכל במקום שהיא רוצה.

ואילו **כאן** במשנתנו, מדובר **בשאינה רדופה** — באשה שאינה רגילה ללכת לאכול בבית אביה בכל ימות השנה, לפי שבית בעלה חביב עליה. הילכך, אם הלכה ברגל הראשון לבית אביה אנו מסופקים מה דעתה, ולכן תאכל במקום שהיא רוצה. ואם היה זה רגל שני תאכל משל בעלה.⁽⁴⁾

ביררה הדבר ספק ואינה יכולה לאכול לא משל אביה ולא משל בעלה, ואין אומרים שבסתמא דעתה לאכול אצל בעלה כמו ברישא. [תוספות יום טוב על פי דברי התוספות].

4. בתחילת המשנה שנינו: האשה בזמן שהיא בבית בעלה תאכל משל בעלה. משמע שאם היא בבית אביה לא תאכל משל בעלה. ולדברי הגמרא כאן שנתבארו לפי דברי רש"י, יוצא

מהם שחט, דעתה להמנות עליו.

2. ורוב הראשונים פסקו שבדינים דאורייתא אין ברירה. ובדרבנן יש ברירה. [עיי' שולחן ערוך יורה דעה שלא יא] וכדעת רבי אושעיא בביצה לח א.

3. וקשה, אם כן מה בא התנא להשמיענו? ויש לומר, שמשמיע לנו שדוקא אם פירשה בשעת שחיטה במי רוצה רשאת לאכול, אבל אם לא